

Een doorlopende leerlijn
cultuureducatie

De Culturele Ladekast

Een doorlopende leerlijn cultuureducatie

In een doorlopende leerlijn is de inhoud van een vak over verschillende leerjaren heen samenhangend opgebouwd. Het is belangrijk dat de leerling zo min mogelijk overlap, breuken of lacunes in het leerproces ervaart.

De bureaus voor cultuuronderwijs van de 5 grote steden in Noord-Brabant (de zogenaamde B5) hebben in hun werkgebied geconstateerd dat veel scholen cultureel actief zijn, veelal in samenwerking met culturele instellingen. Maar vaak hebben de activiteiten het karakter van een kennismaking en zijn ze niet structureel ingebed in het curriculum.

Om scholen daarvoor een instrument aan te kunnen bieden, heeft de B5 een doorlopende leerlijn cultuureducatie ontwikkeld: De Culturele Ladekast. Per kunstdiscipline is een raamwerk gevuld met de leerdoelen voor ieder leerjaar, dus voor dans, drama, muziek, beeldende vorming, literatuur, erfgoed, design en beeldcultuur. De leerdoelen waarborgen de persoonlijke, culturele ontwikkeling van leerlingen.

Ontwikkeling van Culturele Competenties

Culturele competenties geven aan welke vermogens een leerling ontwikkelt door middel van kunst en cultuur. Ze geven ook inzicht in de vraag welke culturele activiteiten hieraan een bijdrage leveren.

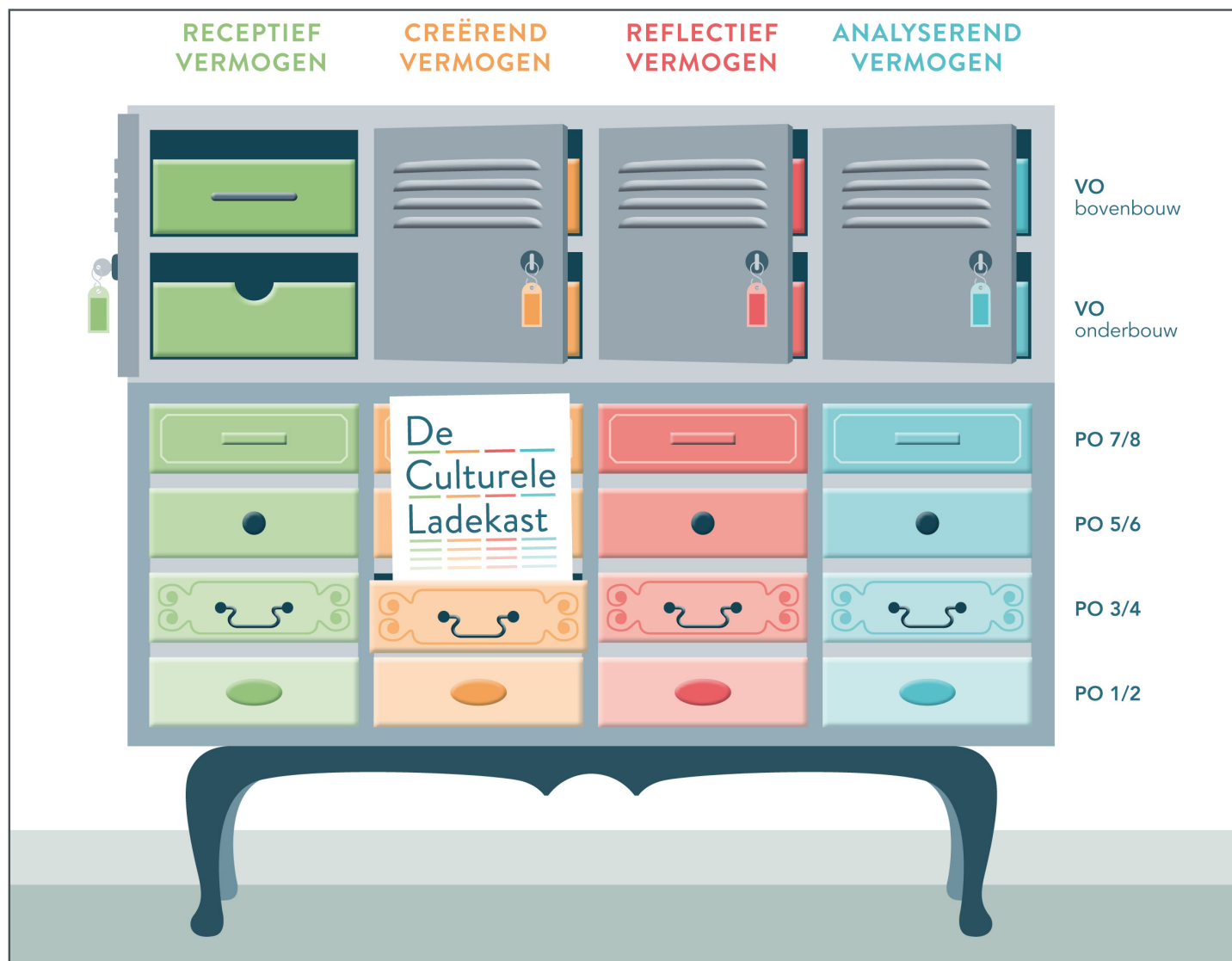
Aan cultuureducatie zijn de volgende 4 competenties gerelateerd:

1. **Receptief vermogen:** de leerling kan zich openstellen voor culturele uitingen.
2. **Creërend vermogen:** de leerlingen denken, creëren en produceren op creatieve wijze.
3. **Reflectief vermogen:** de leerling kan cultuuruitingen van zichzelf en anderen analyseren, interpreteren en waarderen.
4. **Analyserend vermogen:** de leerling kan informatie over cultuuruitingen opzoeken, in zich opnemen en toepassen in eigen werk, eventueel met betrekking van andere kerndoelen, bijvoorbeeld uit taal of de zaakvakken.

Ook de kerndoelen PO en kernconcepten VO worden met de ontwikkeling van de competenties samengebracht.

Leerlijnen in de schoolpraktijk

De Culturele Ladekast is een metafoor: hoe gaan scholen de lades vullen?

Een school verdeelt de verschillende activiteiten die zij haar leerlingen wil aanbieden over de 4 culturele vermogens. Uiteindelijk bevat een lade alle activiteiten vanuit de leerlijnen van de verschillende kunstvakken. De school vult die zelf in of zoekt daarvoor de samenwerking met een culturele instelling. Een instelling kan gevraagd worden om gericht aanbod te ontwikkelen voor één cultureel vermogen, bijvoorbeeld omdat het op school aan kennis en expertise daartoe ontbreekt. Of om een aanvulling op de lessen te ontwikkelen.

Alle activiteiten zijn gerelateerd aan de doorlopende leerlijn cultuureducatie, dus ze vullen elkaar aan. In de ideale situatie heeft een leerling aan het einde van haar of zijn schoolloopbaan alle vier de culturele vermogens ontwikkeld. De school voert de regie over het programma cultuureducatie dat wordt uitgevoerd. De vulling van De Culturele Ladekast wordt in een aantal stappen bepaald:

- De school heeft een beleidsplan voor kunst en cultuur en legt de praktische beginsituatie vast voor alle leerjaren. Uit deze cultuurscan wordt ook duidelijk welke kennis en vaardigheden al op school aanwezig zijn.
- Er worden vanuit de visie en startsituatie accenten gelegd, verdeeld over de leerjaren, op één of meer kunstdisciplines, vermogens en leerdoelen, eventueel met behulp van een lesmethode.

- Wordt er vakoverstijgend gewerkt?
- Welke lacunes moeten worden opgevuld met activiteiten van buiten, van vakkrachten of moeten de leerkrachten worden bijgeschoold?

Culturele leerlijnen op school

De leerlijn biedt scholen handvatten om vanuit een eigen visie op cultuuronderwijs keuzes te maken uit het aanbod kunst en cultuur en die op een weloverwogen wijze in te zetten in het curriculum. Een school kan kiezen voor één kunstdiscipline zodat verdieping kan intreden. Het is ook mogelijk een leerlijn met verschillende kunstdisciplines te kiezen door die te koppelen aan de algemene leerlijn cultuureducatie en de vakken zo onderling op elkaar af te stemmen. Een school kan samenwerken met instellingen. Leerkrachten kunnen actief meedenken in het vinden van aansluitmogelijkheden tussen kunstonderwijs en de andere vakken.

De leerlijnen geven scholen en instellingen een gemeenschappelijke spreektaal, namelijk die van de geformuleerde leerdoelen van elke kunstdiscipline. Leerkrachten kunnen ermee bepalen of ze scholing nodig hebben om de culturele ontwikkeling van hun leerlingen te stimuleren en te begeleiden.

De Eindhovense Ladekast

Eindhoven vult in het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) binnen De Culturele Ladekast de lades van de leerlijnen muziek en beeldend met activiteiten en projecten. Een extra kans en stimulans voor de deelnemende scholen en instellingen om beide leerlijnen zo samen in de schoolprogramma's te verankeren en verdiepen.

Deze activiteiten ziet CultuurStation als intensieve kern en voorloper: naast de regeling CmK zullen scholen en instellingen, vanuit het beleid van de gemeente Eindhoven, de rest van de culturele ladekast in de komende jaren gaan vullen met activiteiten vanuit de doorlopende leerlijn voor alle disciplines en cultureel erfgoed.

Deskundigheidsbevordering voor alle partijen is essentieel. We gaan verschillende vormen van scholing aanbieden voor docenten en medewerkers van instellingen, schoolteams, scholing in de kunstdisciplines, creativiteitsontwikkeling en creatief denken en 21st century skills oftewel: eigentijdse vaardigheden.

Vervolgstappen

De meetbaarheid van de leeropbrengsten van het werken met een doorlopende leerlijn heeft landelijk de aandacht. Het raamwerk van de leerlijn is een eerste aanzet en zal verder op dit aspect uitgewerkt worden. De B5 heeft ook de wens en ambitie om een digitaal instrument te ontwikkelen, dat scholen en instellingen inzicht geeft in de manier waarop ze de leerlijn in de praktijk kunnen inzetten.

'Eindhovense ladekast' van ontwerper Piet Hein Eek.